

<p><i>Clarity</i> an international association promoting plain legal language</p>	<p>אגודת קלריטי (בהירות) אגודה בינלאומית לקידום כתיבה משפטית בהירה</p>
---	---

מסמכים משפטיים מנוסחים לעיתים קרובות באופן מסורבל וקשה להבנה, בעיקר לקוראים שאינם משפטנים. עובדה זו יצרה בשנים האחרונות מגמה עולמית ליצירת שפה משפטית בהירה וקריאה.

קלריטי הינה אגודה בינלאומית לקידום כתיבה משפטית בהירה. מטרת האגודה לשפר את הסגנון המשפטי המסורתי ולעודד שימוש בשפה בהירה על ידי:

- הימנעות משפה מיושנת, עמומה ומורכבת מדי במסמכים משפטיים
- ניסוח מסמכים משפטיים בשפה בעלת משמעות ברורה, שפה שכל אחד מסוגל להבין
- החלפת רעיונות ודוגמאות ומתן הדרכה ביצירת שפה משפטית בהירה, גם בעל פה וגם בכתב
- הדרכה בניסוח משפטי בהיר, בעל פה ובכתב

חברי קלריטי הינם עורכי דין, אנשי אקדמיה ואחרים העוסקים בכתיבה משפטית. חברי קלריטי מוכנים לחלק את ניסיונם בתחום וחלקם מפיקים ימי עיון לניסוח משפטי בהיר (בתשלום). החברות באגודה פתוחה בפני כל אחד שמעוניין בשיפור השפה המשפטית והרשמית.

חברי קלריטי הינם עורכי דין, אנשי אקדמיה ואחרים העוסקים בכתיבה משפטית. בעזרת חבריה אגודת קלריטי:

- מפיקה כתב עת תקופתי ושולחת אותו לכל חבר. בכתב העת כתבות רבות בנושאים הקשורים לשיפור הכתיבה המשפטית
- משתפת פעולה עם ארגונים קשורים ונותנת חסות לכנסים בינלאומיים בנושאים הקשורים לכתיבה בהירה
- עושה היכרות בין עורכי דין המתמחים בניסוח בהיר לאלה שמחפשים את שירותם
- מנהלת ישיבות על ארוחת בוקר בלונדון ובהונג קונג
- מנהלת אתר האינטרנט עם מידע רב. באתר תמצאו קישורים לגיליונות הקודמים של כתב העת של קלריטי, וקישורים לבלוג בספרדית ועמודים בצרפתית וגרמנית.

נציגת קלריטי בישראל הינה עו"ד מיילה קפלן. כל המעוניין בחברות באגודה ובתרומת חומר כתוב בעברית לאתר מתבקש ליצור קשר בד"א: mylakaplan@yahoo.com

www.clarity-international.net

כתובת האתר של קלריטי:

ניסוח משפטי בהיר - האם זה אפשרי

[מיילה קפלן, עו"ד](#)

צורת הניסוח של עורכי דין
נתפסת בעיני רבים
כמסובכת, מיושנת וקשה
להבנה. כתיבה בסגנון זה
אינה אלגנטית ואינה
מרשימה, ולמעשה מפחיתה
מיוקרת המקצוע. לגישת
המחברת, דווקא ניסוח
מסמכים משפטיים בשפה
בהירה וקריאה, יסייע
ללקוחות ולחברה כולה. בכך
גם "ניישר קו" עם המגמה
העולמית לשימוש בשפה
משפטית פשוטה ושווה לכל
נפש

נעורכי דין אנו עוסקים בניסוח של מסמכים משפטיים כגון מכתבים, כתבי בית דין, הסכמים ועוד. לכן מפתיע הדבר שבמסלול האקדמאי נפקד מקומה של ההכשרה בניסוח משפטי, ובמהלך הקריירה המקצועית שלנו אנחנו שמים מעט מאוד דגש על איכות הניסוח שלנו. מי כמונו יודע, שעל "קוצו של יוד" נקבעים לפעמים דיני נפשות ומוכרע גורלן של עסקאות מסחריות מורכבות. יתרה מזו, ציבור הלקוחות נוטה לשפוט אותנו על פי הדברים שאנו כותבים ועל פי איכות הניסוח שלהם. ניסוחם של עורכי דין נתפס בעיני רבים - גם אנשי מקצוע וגם, ואולי במיוחד, אלו הנזקקים לשירותנו - כניסוח מסובך ומיושן, ניסוח שקשה לקרוא וקשה להבין.

שורשי הניסוח המשפטי המסובך נעוצים אי שם באנגליה של ימי הביניים, כאשר לשפה האנגלית הצטרפו הלטינית וצרפתית ויחד הפכו לבליל של שפת המשפט. השפעה זו על הניסוח המשפטי בשפה האנגלית קיימת עד היום; מילים לטיניות עדיין מקשטות מגוון רחב של מסמכים (לדוגמה: inter alia), ומונחים שמקורם בצרפתית עתיקה (לדוגמה: tort) ממשיכים לסבך את חיינו. יש גם לזכור, שעורכי הדין גבו בעבר הרחוק את שכרם לפי מספר המלים במסמך, והם ניסו, כמובן, לגדוש את המסמכים שניסחו במילים רבות ככל האפשר. כך נוצרה השפה המשפטית הידועה לשמצה באנגלית בשם "legalese". הכוונה היא לסגנון כתיבה מסובך ומעורפל, מלא מונחים זרים, בעל תחביר משונה ומשפטים ארוכים ללא פיסוק מתאים, סגנון שרק משפטים מסוגלים להבין אותו.

כתיבה שכזו גרמה בעקיפין גם לחיזוק מעמדם של עורכי הדין, שהרי הם בלבד ידעו כיצד לפרש, להתדיין, ואף לפסוק בנוגע למשמעותם של מסמכים משפטיים שהם עצמם יצרו. למזלנו, שלא כלשון האנגלית, העברית הינה שפה תמציתית. אפשר לתרגם משפט באנגלית, המכיל 30 מילים, למשפט בן 20 מילים בלבד בעברית. העברית היא גם שפה ברורה יחסית; השורשים והבנינים מקלים על הבנת הקורא, גם אם מדובר במושגים משפטיים שאינם מוכרים. לפיכך לא ברור, מדוע עורכי הדין בישראל מתעקשים לנסח מסמכים שסגנונם מסובך, ולהוסיף קישוטים מהשפה הארמית נוסף על ביטויים

המתורגמים משפות זרות, והכול לתפארת הרושם והמליצה. בעברית "משפטית", הדומה כל כך לסגנון האנגלי המיושן^[1], אנו משתמשים בביטויים שונים ומשונים כמו: "מרשתי מלאה את ידי" ו-"מהווה חלק בלתי נפרד הימנו". מדוע מתקשים אנו לסבך שפה היכולה להיות פשוטה וברורה כל כך?

בסקרים לא-פורמליים שאני עורכת במסגרת השתלמויות שאני מעבירה, התשובות השכיחות לשאלות הללו הן אלה:

- "הסגנון שלנו אלגנטי ומתאים למקצוע היוקרתי. אם נכתוב בסגנון פשוט, נפחית את ערך המקצוע".
- "הניסוח שלנו צריך להיות מפואר כדי לעשות רושם על הלקוחות. אם ננסח בשפה פשוטה, הם לא יעריכו אותנו".
- "אם הלקוח יחשוב שהוא יכול לכתוב את המסמכים בעצמו, אנחנו נהיה מיותרים".

לעניות דעתי, כתיבה בסגנון זה, היא אכן ייחודית לנו, אבל היא אינה אלגנטית ואינה מרשימה. סקרים רבים שנערכו במדינות אחרות כבר הוכיחו שההפך הוא הנכון^[2]. בעיני לקוחות רבים סגנון ניסוח שכזה רק מפחית מיוקרת המקצוע: הוא נתפס כמנותק מהסביבה העסקית שהמסמך המשפטי אמור לשרת. אנשי עסקים, שבעבורם ההסכם המשפטי הוא רק נקודת פתיחה ליחסים מסחריים, אף אינם מסוגלים במקרים רבים "לתרגם" את ההסכם לכדי יחסים שכלאו. סגנון כתיבה זה עושה רושם שלילי, ויתרה מזו, הוא מהווה מכשלה במילוי המטרה הבסיסית ביותר של הניסוח, - העברת מידע בצורה ברורה^[3].

התשובה העצובה (ואולי הכנה) ביותר, שהשיב לי פעם עורך דין צעיר הייתה: "אני לא מנסח בצורה כזו, אך זה מה שיש ב'שטנצים' של המשד, אז אני פשוט מעתיק את הסעיפים מהסכמים קודמים". לכן, כנראה, רוב ההסכמים הנכתבים בישראל, בין בשפה העברית ובין בשפה האנגלית, מכילים משפטים מורכבים, בני עשרות מילים, ומלאים במושגים בלתי נהירים.

מגמה כלל-עולמית לשיפור הניסוח המשפטי

בארצות דוברות אנגלית קיימת זה שנים מגמה לשנות את אופי הניסוח המשפטי המסורתי בצורה דרסטית, ולהפוך אותו לניסוח בשפה רגילה ובהירה, שנקראת "Plain English". הרעיון הבסיסי הוא, שטקסט משפטי חייב להיות שימושי גם לקוראים שאינם עורכי דין, צדדים לחוזים למשל. כדי לשרת את הקוראים האלה, הטקסט המשפטי צריך להיות ברור, קריא, וניתן להבנה ולשימוש, הן מבחינת המילים והן מבחינת ארגון המסמך.

מגמה זו החלה בארה"ב עם פרסומו של ספר בשם The Language of the Law ("שפת החוק") שהופיע בשנת 1963. הספר מתח ביקורת חריפה על הניסוח המשפטי המסורתי, וטען כי שפה זו מתאפיינת בארבע תכונות שליליות: עודף מילים, חוסר בהירות, התנשאות ושעמום. לדעתו של מחבר הספר, דוד מלינקוף, "משפטית" היא בעצם "דרך לשמור את המונופול המקצועי על ידי נעילת סודות המקצוע בכספת הלשון הבלתי ידועה"^[4].

המחבר הציע לציבור עורכי דין להתאים את סגנון הכתיבה שלהם דווקא לקהל היעד של קוראים שאינם עורכי דין. בעקבות פירסום הספר הופיעו ספרים ומאמרים רבים בנושא זה, והפקולטות למשפטים באוניברסיטאות רבות בעולם החלו ללמד את שיטת הניסוח החדשה. ספרים אלו מספקים כללים לניסוח משפטי בשפה רגילה. המטרה היא ניסוח מסמכים משפטיים ברורים, קריאים וניתנים להבנה^[5].

בשנות השבעים, תקופה שבה התפתחה מודעות מוגברת להגנת הצרכן בארה"ב, מצא רעיון הניסוח הבהיר את ביטויו בעריכת שינויים מקיפים במסמכים משפטיים של תאגידים גדולים. אחד הבנקים

הגדולים בניו יורק, למשל, יזם ניסוח מחדש של שטר החוב הסטנדרטי שלו בשפה בהירה. לאחר מכן, ולמרות ההתנגדות של אנשי מקצוע, הנהיגו לשכות עורכי הדין בארה"ב רפורמה חקיקתית בנושא זה. באותה תקופה אימצו מדינות רבות בארה"ב חקיקה שקבעה כי מסמכים בתחום הבנקאות והביטוח חייבים להיות כתובים בשפה ברורה ומובנת לקהל הרחב.

ניסוח משפטי בהיר כדרישה חוקית בארה"ב

בשנות השמונים נקטו עשר מדינות בארה"ב צעד נוסף להגנת הצרכן, כאשר אימצו חוקים המחייבים לנסח חוזים "צרכניים" בשפה בהירה. החוק במדינת פנסילבניה, למשל, מגדיר "חוזה צרכני" כל חוזה אישי להלוואת כספים, מכירה, שכירות ושירותים שערכו אינו עולה על \$50,000, והוא נועד למטרה אישית. לפי החוק חייב כל חוזה צרכני להיות מנוסח ומאורגן כך שיהיה "קל לקריאה ולהבנה"^[6]. כדי לעמוד בדרישות הנוקשות של החוק החוזה חייב להיות מנוסח במלים קצרות ובמשפטים קצרים, וכן בפסקאות קצרות. קיים איסור שהחוזה יכלול מילים בשפה הלטינית ומונחים טכניים, למעט מונחים מובנים כמו משכנתא, אחריות ושעבוד. החוק של מדינת וירג'יניה המערבית בענין זה מפורט פחות, אך זהה בעקרון: הוא מחייב שכל חוזה צרכני יהיה כתוב "בצורה ברורה וקוהרנטית, במלים בעלות פירושים נפוצים ויום-יומיים"^[7].

החל משנת 1982, החוק בקליפורניה מחייב גם את רשויות הממשלה של המדינה להשתמש בשפה בהירה בכל המסמכים, הטפסים, החוזים, ההודעות והתקנות שהן מייצרות. על פי החוק, על הרשויות "להימנע ממונחים טכניים ככל האפשר, ולהשתמש בסגנון קוהרנטי שקל לקרוא אותו"^[8].

מהפכת השפה הבהירה באנגליה ובאוסטרליה

בבריטניה הגיעה היזמה לשינוי הניסוח הלשוני המסורתי דווקא מציבור הצרכנים. בשנת 1979 הקימה אישה שבאה מרקע כלכלי דל, קריסי מהר, ארגון צרכני התנדבותי בשם ה-English Plain Campaign, הארגון הפעיל לחץ על ממשלת בריטניה לנסח בשפה בהירה את כל דברי החקיקה^[9]. הארגון הצליח לזכות בתשומת לבו של הציבור כשהחל לפרסם בלעג דוגמאות של חוקים, תקנות ומסמכים רשמיים אחרים שהיו כתובים באנגלית מסורבלת ובלתי מובנת, ולכנותם בכינוי "gobbledygook". ממשלת בריטניה הגיבה על יזמה זו בחיוב והקימה ועדה, אשר ניסחה מחדש 58,000 טפסים ממשלתיים והפכה אותם לקריאים ובהירים. בעת האחרונה קיבלה ממשלת בריטניה תכנית לנסוח מחדש של חוקי המיסוי בשפה בהירה.

קריסי מהר ממשיכה לפעול במרץ ומאמציה הרבים הביאו בשנת 1999 לחקיקה המחייבת שימוש בשפה "בהירה ומובנת" בחוזים צרכניים באנגליה, בדומה לחקיקה בארצות הברית^[10]. אמנם יישום החוק נעשה בסגנון בריטי מתורבת - המשרד לסחר הוגן "משכנע" משרדי עורכי דין להחליף מונחים חוזיים בלתי ברורים או להסביר אותם בנוסח החוזה^[11].

לאחרונה גם ההתדיינות האזרחית באנגליה מתנהלת לפי כללי השפה הבהירה. בשנת 1999 נכנסו לתוקף תקנות סדר דין אזרחי אשר החליפו מונחים עתיקים ולטינים במונחים באנגלית רגילה, למשל בכתבי בית דין חובה להשתמש במילה claimant במקום plaintiff (תובע).

באוסטרליה הגיע המאבק בשפה ה"משפטית" מיד לרמת החקיקה הכללית. בשנות ה-80 אימצו הרשויות המחוקקות באוסטרליה את האנגלית הבהירה כשפת החוק^[12], וכעת מנוסחת רוב החקיקה העסקית באוסטרליה בשפה בהירה. המחוקקים בניו-זילנד הלכו בדרכה של אוסטרליה.

התקדמות בשפות אחרות

גם באירופה מתגברת המודעות לניסוח בשפה בהירה, לא רק באנגלית, אלא בכל השפות המדוברות באירופה. שוודיה הייתה המדינה הראשונה שיזמה ניסוח בהיר ברמה הממשלתית. בגרמניה ובאיטליה מתקדמים לכיוון הניסוח הבהיר, וממשלת קנדה עושה מאמץ ליישם כללי ניסוח בהיר גם באנגלית וגם בצרפתית^[13].

הקהילה האירופית המשיכה בדרכה של ארה"ב כאשר אימצה בשנת 1993 תקנה המחייבת שחוזים צרכניים יהיו מנוסחים "בשפה בהירה ומובנת"^[14]. אך שלא כמו החוקים האמריקאים, התקנה האירופאית אינה דורשת סגנון מסוים או אוסרת על מונחים מסויימים; היא פשוט קובעת כי "כאשר יש ספק במשמעותו של מונח בחוזה צרכני, תגבר הפרשנות העדיפה ביותר לגבי הצרכן".

חובת הניסוח בשפה ברורה גם ברמה הפדרלית בארה"ב

הממשלה הפדרלית בארה"ב הצטרפה למדינות במאבק נגד ה"משפטית" בכמה תחומים. בשנת 1993 קבע הנשיא קלינטון הוראה רשמית, אשר חייבה את כל הגופים הפדרליים לנסח תקנות בצורה "פשוטה וקלה להבנה, במטרה לצמצם את הפוטנציאל לאי ודאות, ולהתדיינות הנובעת ממנה"^[15]. התוצאה היתה שתקנות רבות נכתבו מחדש וטפסים משפטיים (כמו טפסים לפשיטת רגל) נכתבו בשפה ברורה.

בצעד מפורסם, שהשפיע עמוקות על קהילת עורכי הדין, אימצה הרשות האמריקנית לניירות ערך (SEC) בשנת 1998 תקנה, ולפיה חלקים של התשקיף יהיו כתובים ב-"אנגלית בהירה". תקנה זו הוסיפה דרישה נוקשה לדרישה הקיימת, שלפיה כל התשקיף צריך להיות "ברור, תמציתי ומובן". המניע היה שוב הגנת הצרכן מפני הונאה על ידי גילוי ברור של הפרטים בפני המשקיעים.

במבוא לחוברת ההדרכה של הרשות לני"ע מופיעים כל עקרונות המאבק למען ניסוח משפטי בהיר: שימוש במילים בצורה חסכונית וברמה שקהל היעד יוכל להבין, והתוצאה הנדרשת היא "מסמך שקל לקרוא ונראה כאילו הוא אמור להיקרא"^[16]. ליזמה זו התנגד, כמובן, ציבור עורכי הדין, אשר נאלץ, בעקבות השינוי, לעבור השתלמויות כדי להתאים את אופן הניסוח לדרישות הרשות ולהשקיע שעות רבות ב"תרגום" התשקיפים לשפה בהירה. התוצאות הברורות של יזמה זו ניכרות בשטח ומצדיקות את המאבק שניהלה הרשות. די להשוות בין נוסחי תשקיף מ-1995 לתשקיף משנת 1999 כדי להיווכח בכך.

חוק החוזים האחידים – ישראל

חוק החוזים האחידים, התשמ"ג - 1982 דומה במטרותו לחקיקה בארה"ב שמחייבת שפה ברורה בחוזים צרכניים. בשני המקרים באים להגן על הצרכן החלש מפני הספק החזק (מטרותו המוצהרת של החוק "להגן על לקוחות מפני תנאים מקפחים"). אולם שיטת ההגנה שונה מאוד. החוק הישראלי פוסל תוכן מסוים - תנאים בחוזים שיש בהם "משום קיפוח לקוחות או משום יתרון בלתי הוגן של הספק..." החקיקה האמריקנית, לעומת זאת, מתמקדת דווקא בצורה ובניסוח של החוזה, ופוסלת את סגנון המסמך בלי לדבר על תוכנו המשפטי. גישה זו נובעת כנראה מתפיסה כי ברגע שצרכן מסוגל לקרוא ולהבין חוזה – הוא בוגר די הצורך לשפוט את כדאיותו. מי מאיתנו לא חתם על הסכם בנקאי למשל, בלי להבין אותו לחלוטין, אך מתוך הבנה כי "זהו ממילא חוזה אחיד ואם תהיה בעיה אדרוש לפסלו"?

הבדל קיים גם בהיקף תחולת החוקים. החקיקה האמריקנית והאירופאית חלה על כל חוזה המוגדר "צרכני". החוק הישראלי, לעומת זאת, חל רק על חוזים שמוגדרים מראש "מקפחים" ועל תנאים שמוגדרים מראש "מקפחים". יש כמובן חפיפה מסוימת בין התחומים: חוזים אחידים נוטים לנסח בצורה המקשה את הבנתם, ובשפה מסורבלת מסתתרים לעתים קרובות תנאים מקפחים. אף על פי

כן, אני מעדיפה את הגישה האמריקנית-אירופאית, וזאת מן הטעמים האלה:

א. החובה לנסח חוזה צרכני בשפה בהירה וקריאה מגנה על הצרכן מלכתחילה

חוק החוזים האחידים מקבל למעשה את הצורה הלא-בהירה שבה כתובים רוב החוזים האחידים וכך הוא מאפשר פסילה של תנאים המקפחים את הצרכן באופן אובייקטיבי. הגישה האמריקנית-אירופאית, לעומת זאת, מחייבת שהחוזה כולו יהיה קריא ומובן מלכתחילה, דרישה שמספקת הגנה אמיתית לצרכן החלש. גם אם יהיו תנאים מקפחים בחוזה ההלוואה שלו, יוכל הצרכן להבין אותם בעצמו.

ב. אופן ניסוח החוזה משפיע השפעה מהותית על תוכן החוזה

כאשר הצד החזק בחוזה מחויב לנסח אותו בצורה קריאה ובמונחים מובנים, ממילא משתפר גם תוכנו של החוזה. בדרך-כלל, כאשר צריך להסביר במילים פשוטות את החובות והזכויות של כל צד, הניסוח אינו מקפח את הצרכן באותה מידה הקיימת ב"משפטית" כבדה. קשה יותר "להחביא" תנאים מקפחים בשפה ברורה ובדפוס קריא.

ולסיום – הצעה

לדעתי, השימוש בתבניות חוזים ובסעיפים שנגזרו מהסכמים ישנים גורם לסירבול הניסוח שלנו ומפחית מכבוד המקצוע בעיני הציבור. כעורכי דין, נסייע ללקוחותינו ולחברה כולה, אם ננסח מסמכים משפטיים בשפה בהירה וקריאה. השקעה (אין ספק שהיא נדרשת) בניסוח מחדש של מסמכים שאנו משתמשים בהם תכופות, תתברר כנכונה ומשתלמת, בעיקר בעיני לקוחותינו, ולאורך זמן - גם בתוך קהילתנו. מסמכים שאנו מנסחים, אשר מיועדים להיקרא במדינות אחרות, בין אם ע"י עורכי דין, אך בעיקר ע"י לקוחות ואף שופטים – מוטב כי ייכתבו מתוך מודעות למגמה העולמית אשר דוגלת בשמוש בשפה משפטית בהירה ושווה לכל נפש.

[עו"ד מיילה קפלן](#) מלמדת בסדנאות לכתיבה משפטית באנגלית במכון להשתלמויות עורכי דין ובמשרדי עורכי דין, ומלמדת אנגלית משפטית בפקולטה למשפטים באוניברסיטת חיפה. חברה בוועדת ההיגוי של CLARITY, הארגון הבינלאומי לקידום ושיפור השפה המשפטית.

המידע המוצג במאמר הנו מידע כללי בלבד, ואין בו כדי להוות ייעוץ ו/או חוות דעת משפטית. המחבר ו/או המערכת אינם נושאים באחריות כלשהי כלפי הקוראים, ואלה נדרשים לקבל עצה מקצועית לפני כל פעולה המסתמכת על הדברים האמורים.

---

^[1] לעיון בנושא ראו: Dennis Kurzon, "The Comprehension of Legal Hebrew", Clarity 44, Dec. 1999, p.29.

^[2] Kimble, "Writing for Dollars, Writing to Please", Scribes Journal of Legal Joseph (Writing, Vol. 6 (1996-1997

כ-80% מהשופטים שהשתתפו במחקרים בארה"ב העדיפו כתבי דין אשר מנוסחים בשפה בהירה על אלה אשר מנוסחים בסגנון המסורתי. אותם השופטים גם חשבו כי עורכי דין אשר כותבים בשפה

בהירה היו יותר טובים מאלה שכתבו בסגנון המסורתי.

^[3] ראו למשל, את ספרה המצוין של ד"ר שלי כץ, **כונן כתיבתך לתכלית – כתיבה אפקטיבית למנהלים ואנשי מקצוע**, ההוצאה לאור של משרד הבטחון 1995.

^[4] David 101, p. 24, (1963) The Language Of The Law Melinkoff.

^[5] ראו, למשל, את ספריו של Bryan A. Garner: Legal Usage (1995). A Dictionary of (Legal Writing in Plain English (2001 Modern).

^[6] 73 The Plain Language Consumer Contract Act Pennsylvania Statutes 2201- 2207.

^[7] West Virginia Code §46A-6-109

^[8] (California Government Code Section 6215(a)(b)

^[9] מומלץ לעיין באתר השימושי של הארגון: www.plainenglish.co.uk

^[10] "The" 2083/7 UK Regulations 1999, no. 2083/7 UK "Unfair Terms In Consumer Contracts Regulations 1999",

^[11] indemnify, joint and several liability: דוגמות למונחים שהמשרד ביקש להוריד או להסביר: thereof without prejudice

^[12] למשל, הוועדה לרפורמה בחוק של ויקטוריה, אוסטרליה, ניסחה מחדש חוק עסקי מסובך, וקיצרה את תוכנו כמעט בחצי. עורכי דין שהשתתפו במבחן קריאות הצליחו לקרוא סעיפים מהגרסה החדשה בשליש עד חצי פחות מהזמן שלקח לקרוא את הגרסה המקורית.

^[13] :Nicole Fernbach, "Getting the Message Across in Languages Other than English the Canadian Example," Clarity 48, Dec. 2002, p.28

^[14] Directive 93/13 of 5 April 1993 On Unfair Terms In Consumer Contracts, Article EC 5.

^[15] (President Clinton Executive Order No. 12866, 3 CFR 638 (1993).

נבר בשנת 1978 הנשיא קרטנר הוציא צו שחייב ניסוח תקנות פדרליות בשפה בהירה, אך הנשיא רייגן ביטל אותו ב-1981.

^[16] ניתן להוריד את החוברת באתר הרשות: www.sec.gov/pdf/handbook.pdf

כתבה זו פורסמה ב:

http://www.psakdin.co.il/fileprint.asp?FileName=/Sada/Public/art_bwnt.htm